

Buurtwerk nieuwe stijl
Op weg naar het Huis van de Wijk
7 november 2016

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Het sociaal domein brengt het buurtwerk in beweging.....	3
1.1 Ontwikkelen visie op buurtwerk.....	3
1.2 Begrippenkader.....	4
Hoofdstuk 2 Ambitie	6
Hoofdstuk 3 Positie buurtwerk binnen het sociaal domein	7
3.1 Stichting Welzijn Capelle	7
3.2 Doorontwikkeling wijkgericht werken.....	7
3.3 De Toegang.....	7
3.4 Integratie van activiteiten binnen één locatie	8
Hoofdstuk 4 Huis van de Wijk.....	9
Hoofdstuk 5 Doorontwikkeling buurtwerk – veranderende rollen.....	10
5.1 Rol buurtgroep binnen het buurtwerk	10
5.2 Rol welzijnsorganisatie binnen het buurtwerk.....	11
5.3 Ondersteuning buurtgroepen	12
5.4 Rol gemeente vanuit regiefunctie.....	12
Hoofdstuk 6 Buurtwerk per wijk nieuwe stijl	14
6.1 Schenkel.....	14
6.2 Schollebaar	15
6.3 Middelwatering.....	15
6.4 Oostgaarde	15
6.5 West ('s Gravenland, Fascinatio, Capelle-West).....	16
Hoofdstuk 7 Conclusies en vervolgacties	17
7.1 Conclusies	17
7.2 Vervolgacties.....	18
7.3 Planning	18
7.4 Financiële consequenties.....	19
Bijlage 1: Cijfers buurtmonitor.....	20
Bijlage 2: Buurtwerk per wijk in beeld gebracht.....	21
Bijlage 3: Bijeenkomsten buurtgroepen februari en juni 2016.....	24

Hoofdstuk 1 Het sociaal domein brengt het buurtwerk in beweging

Het sociaal domein is sterk in beweging, de veranderingen zijn omvangrijk en ingrijpend. De gemeenten zijn verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van Wet op de Jeugdhulp, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet. Deze grote veranderingen in het sociaal domein hebben ook gevolgen voor de positie en rol van buurtwerk in Capelle. De rol van de Capellenaar zelf en zijn of haar omgeving wordt steeds meer benadrukt.

In het sociaal domein wordt gestreefd naar het op een laagdrempelige manier bieden van ondersteuning en zorg waar dit nodig is, zoveel mogelijk georganiseerd op wijkniveau. Centraal hierbij staat de burger met zijn of haar behoeften, mogelijkheden en eigen leefomgeving. De, in 2012, geformuleerde Visie Welzijn Nieuwe Stijl, ligt aan de basis van de manier waarop het sociaal domein in Capelle aan den IJssel wordt vormgegeven: *‘uitgaan van de eigen kracht van Capellenaren die hun eigen leven vorm willen geven en daar grotendeels ook toe in staat zijn’*. Dit geldt ook voor de leefbaarheid en de sociale cohesie in de wijk of buurt. Buurtwerk is daarbij een belangrijk instrument.

Binnen het buurtwerk spelen de buurtgroepen en de buurthuizen of buurtcentra¹ een belangrijke rol. Capelle heeft in iedere wijk een buurthuis of buurtcentrum dat bestuurd wordt door een buurtgroep, bestaande uit vrijwilligers. De buurtgroepen organiseren van oudsher activiteiten voor de wijk of buurt. Het gaat om laagdrempelige bezigheden die de sociale cohesie en leefbaarheid van de wijk verankeren en versterken. De meeste buurtgroepen doen al jaren wat zij doen en weten het hoofd, ondanks de problematiek rondom het vinden, behouden en begeleiden van vrijwilligers, goed boven water te houden.

In 2015 is door Buurtkracht een onderzoek uitgevoerd naar de ondersteuning van de buurtgroepen: Buurthuizen in Capelle aan den IJssel. In dit onderzoek kwam naar voren dat het merendeel van de buurtgroepen goed in staat is om zelfstandig buurtwerk te organiseren. Bij sommige buurtgroepen is wel ondersteuning nodig en dan met name voor de coaching en begeleiding van de vrijwilligers en het realiseren van een goede samenwerking tussen de verschillende bezoekersgroepen.

1.1 Ontwikkelen visie op buurtwerk

Naar aanleiding van het onderzoek van Buurtkracht heeft het college besloten een visie op buurtwerk te ontwikkelen, waarbij rekening wordt gehouden met de grote veranderingen binnen het sociaal domein. Daarbij moet niet uit het oog worden verloren dat buurtwerk breder is dan de activiteiten van de buurtgroepen. De rol en positie van de buurtgroepen moet dan ook vanuit dat bredere perspectief van al het buurtwerk in Capelle worden gezien.

Betrekken buurtgroepen

Het college heeft de nadrukkelijke wens uitgesproken om bij het realiseren van de visie de buurtgroepen te betrekken. Daarom is het gesprek aangegaan met deze groepen en hebben er in februari en juni 2016 bijeenkomsten plaatsgevonden. In de bijlagen zijn de verslagen van deze bijeenkomsten terug te vinden.

¹ Wijkcentrum aan het MD-erf is niet expliciet in deze visie meegenomen daar er binnen deze locatie geen vrijwillige buurtgroep is gehuisvest.

Wmo-adviesraad

Naast de input vanuit de besturen van de buurtgroepen heeft ook de Wmo-adviesraad in een informeel gesprek haar inzichten en ideeën omtrent de visie kenbaar gemaakt. Ook de Wmo-adviesraad benadrukt het belang van een visie. Voor het optimaal combineren van de verschillende functies en rollen vindt de adviesraad het noodzakelijk dat de besturen van de buurtgroepen goed ondersteund worden, dat er sociaal beheer² plaatsvindt en dat er ruimte is voor deskundigheidsbevordering. Een belangrijke randvoorwaarde is in de ogen van de adviesraad vooral het zorgvuldig afbakenen van taken en verantwoordelijkheden, met name tussen vrijwilliger en professional.

1.2 Begrippenkader

In het dagelijks taalgebruik worden de begrippen die samenhangen met het buurtwerk nog al eens door elkaar gehaald. Om verwarring te voorkomen, geven we hier weer wat de verschillende begrippen inhouden.

Buurtwerk

Onder buurtwerk wordt verstaan “het bieden van de mogelijkheid aan bewoners van buurten en wijken om in georganiseerd verband deel te nemen aan sociaal culturele activiteiten (in de brede zin van het woord), welke aansluiten op de behoefte van deze bewoners. Met buurtwerk worden diverse doelen nagestreefd: versterken sociale cohesie, faciliteren van spontane- en georganiseerde ontmoeting, bijdragen aan de leefbaarheid in de wijk en inwoners de kans geven om eigen wensen en behoeften middels activiteiten te realiseren. Het uiteindelijke doel hierbij is om met elkaar wat moois te maken van de buurt: een sociale buurt waarin mensen zich veilig voelen, zorgzaam zijn voor elkaar en waar ondernemers volop kansen zien. Buurtwerk wordt zowel door professionals als door vrijwilligers uitgevoerd. In Capelle wordt buurtwerk enerzijds uitgevoerd door professionals, zoals de buurtcoaches en jongerenwerkers binnen de sociaal teams, die vanaf 2017 onder de Stichting Welzijn Capelle vallen. Anderzijds wordt buurtwerk uitgevoerd door vrijwilligers, waaronder de buurtgroepen. Buurtwerk wordt gezien als een onderdeel van sociaal cultureel werk. Vrijwillig buurtwerk bestaat o.a. uit de inzet van de wijkwinkels, de administratiecafés, vakantieactiviteiten, eetsalons en de inzet van de buurtgroepen.

Sociaal Cultureel Werk

Sociaal cultureel werk is een verzamelterm over sociaal agogische dienstverlening (op vrijwillige basis) aan personen en groepen, gericht op hun cultureel en maatschappelijk functioneren in de samenleving in de vorm van recreatie, educatie, kunst en cultuur, en de ondersteuning van groepen mensen in hun directe leef- en woonomgeving. Buurtwerk is een vorm van Sociaal Cultureel Werk.

Buurtgroep

Een buurtgroep is een groep bewoners die op vrijwillige basis activiteiten op wijkniveau initieert en initiatieven ondersteunt van derden met als doel een goed woon- en leefklimaat in de wijk te bevorderen.

² www.bouwstenenvoorsociaal.nl : Met sociaal beheer wordt die vorm van beheer bedoeld waarbij de activiteiten zijn gericht op de verbetering van het sociale klimaat op wijk- en buurtniveau met betrekking tot het gebied waarbinnen het buurthuis is gesitueerd.

Buurthuis

Een buurthuis is een wijk gebonden basisvoorziening, gericht op het betrekken en ondersteuning van bewoners bij het leven en samenleven in de directe leefomgeving. Onder buurthuizen wordt in die zin meer verstaan dan de accommodatie op zich, het is de fysieke locatie waar sociaal cultureel werk plaats vindt. De buurthuizen in Capelle worden beheerd door de besturen van de buurtgroepen.

Hoofdstuk 2 Ambitie

De meeste Capellenaren zijn prima zelfredzaam. Een sterke civil society: een zelfredzame samenleving staat of valt bij de wijze waarop men met elkaar is verbonden en de wijze waarop men er voor elkaar kan zijn. Meer samen en meer voor elkaar doen gaat echter niet vanzelf. Wijken, gemeenschappen en verenigingen zijn van groot belang. Buurten en wijken zijn vaak net zo krachtig als de bewoners zelf. We werken samen met sociale ondernemers en vrijwilligers, welke een steeds belangrijkere rol vervullen.

We faciliteren burgerinitiatieven en bouwen voort op al wat er al is in de wijken. Hiermee sluit de ondersteuning beter aan bij de behoefte van de Capellenaar en neemt de druk op duurdere professionele ondersteuning af. Ook preventie draagt daaraan bij. Voorkomen is beter dan genezen. Het is van belang om de komende jaren samen met Capellenaren, en dus ook het buurtwerk en professionals te werken om in buurten en wijken bewoners nog meer aan elkaar te verbinden en te bouwen aan een sterke basis.

Binnen deze ontwikkelingen speelt het buurtwerk een belangrijke rol. Van oudsher draagt buurtwerk in al zijn verschijningsvormen bij aan het versterken van de sociale cohesie en leefbaarheid in de wijk. De ambitie om voor de komende jaren de basis op wijkniveau te versterken, vraagt echter om een verdere ontwikkeling van het buurtwerk, om een herijking van de positie van de buurtgroepen en functie van de buurthuizen. De inzet van vrijwilligers die laagdrempelige activiteiten organiseren is immers van onschatbare waarde voor de leefomstandigheden en het welbevinden van bewoners in wijken en buurten. Door de vele contacten die de buurtgroepen via hun activiteiten hebben, kunnen zij ook een belangrijke signaleringsfunctie hebben. De buurtgroepen kunnen op deze wijze een bijdrage leveren aan het versterken van de ontmoetingsfunctie, de laagdrempelige toegang binnen de Welzijn en Zorgpleinen en de doorverwijsfunctie.

Wij vinden het belangrijk dat het buurtwerk, zowel uitgevoerd door professionals als door vrijwilligers, in Capelle de verbindende schakel vormt in de wijk en dat deze schakelfunctie zo breed mogelijk wordt ingevuld. Dat vraagt ook andere accenten binnen het werk dat buurtgroepen verrichten en in de functie die de buurthuizen in een aantal wijken vervullen.

Uitgangspunten

Bij het realiseren van deze ambitie zijn uitgangspunten van de visie Welzijn Nieuwe Stijl en de Visie op de transformatie van het sociaal domein leidend. Het gaat om de volgende uitgangspunten:

- Gemeente en organisaties werken zo dicht mogelijk bij bewoners, wijkgericht en op maat.
- Van bewoners die op weg worden geholpen wordt verwacht dat zij ook een steentje bijdragen: er wordt wederkerigheid verlangd.
- Bewoners van een wijk bepalen de vraag naar en aanbod van activiteiten.
- Er wordt integraal gewerkt door alle partners, professionals en vrijwilligers.

Hoofdstuk 3 Positie buurtwerk binnen het sociaal domein

Onze ambitie vloeit voort uit verschillende ontwikkelingen die binnen het sociaal domein de laatste jaren hebben plaatsgevonden. Deze ontwikkelingen, zoals Welzijn nieuwe stijl, de decentralisaties en de doorontwikkeling van het wijkgericht werken, werken ook door in het buurtwerk en hebben tevens invloed op de rol van de buurtgroepen daarbinnen, de buurthuizen en de toekomstige Huizen van de Wijk.

Het gaat om de volgende ontwikkelingen:

3.1 Stichting Welzijn Capelle

Vanaf 1 januari 2017 wordt het welzijnswerk ondergebracht in de gemeentelijke Stichting Welzijn Capelle. Met deze keuze wordt op een nieuwe manier invulling geven aan de opdracht voor het welzijnswerk: een sterke regierol door de gemeente, een goede toegang tot het sociale domein en meer flexibiliteit in de uitvoering. Belangrijk uitgangspunt hierbij is het wijkgericht werken met integrale multidisciplinaire teams waarbij het leggen van verbindingen en het creëren van samenhang tussen welzijn en zorg centraal staan.

3.2 Doorontwikkeling wijkgericht werken

Het wijkgericht werken is op veel onderdelen van de gemeentelijke inzet doorgevoerd. Naast de welzijnsactiviteiten worden bijvoorbeeld ook activiteiten voor de verbetering van leefbaarheid en veiligheid gebieds- en wijkgericht georganiseerd, net als de burgerparticipatie in de vorm van Wijk Overleg Platforms en buurtgroepen.

April 2016 is de notitie Doorontwikkeling wijkgericht werken vastgesteld. Het buurtwerk heeft een directe relatie met deze doorontwikkeling. Beide richten zich immers op het stimuleren en ondersteunen van initiatieven vanuit de Capellenaren zelf, waarbij de vraag van de bewoner van belang is. Daarnaast zullen bewoners zelf initiatieven (moeten) ontplooiën en het heft in handen nemen voor hun directe leef- en woonomgeving. Door middel van opgave gericht werken worden vraagstukken voor de wijk gezamenlijk door alle partners in de wijk bepaald met meer ruimte voor initiatieven die zich richten op het sociaal domein. Ontwikkelingen moeten bij elkaar worden gebracht en elkaar gaan versterken. Dat vraagt om bijvoorbeeld samen ontwikkelen van activiteiten en initiatieven in de wijk met optimale gebruikmaking van bestaande overlegvormen. Hierbij spelen het buurtwerk in zijn algemeen en de buurtgroepen in het bijzonder een belangrijke rol.

3.3 De Toegang

Soms hebben mensen een vorm van ondersteuning of hulp nodig, al dan niet van tijdelijke aard. De weg hier naar toe wordt 'De Toegang' (tot welzijn en zorg) genoemd: 'zorg en ondersteuning zo dicht en laagdrempelig mogelijk bij Capellenaren organiseren'. Voor advies, hulp of ondersteuning voor jeugdhulp is er het Centrum voor Jeugd en Gezin, voor volwassenen is er het Wmo-loket en het Welzijn en Zorgplein en voor zaken rondom werken inkomen kan men bij het Werkplein terecht.

3.4 Integratie van activiteiten binnen één locatie

Binnen bovenstaande ontwikkelingen staat het realiseren van nog meer samenhang en samenwerking tussen de verschillende partners op wijkniveau centraal. Dit was ook een belangrijke beweegreden om over te gaan tot het oprichten van een gemeentelijke stichting voor het welzijnswerk. Vanuit deze beweegreden is bij de oprichting van de Stichting Welzijn Capelle besloten dat de wijkwinkels geïntegreerd worden met het Welzijn en Zorgplein en andere vormen van wijkgerichte activiteiten, zoals ontmoeting, administratiecafés en activiteiten voor wijkbewoners. Het tot stand brengen van nauwe samenwerking met het buurtwerk vanuit de buurtgroepen maakt daar uiteraard onderdeel van uit.

Door zo veel mogelijk activiteiten te integreren binnen één locatie per wijk en ook de sociaal teams zo veel mogelijk een plek te geven binnen die locatie ontstaat een laagdrempelige voorziening waar wijkbewoners terecht kunnen: 'sociale marktplaatsen' waar Capellenaren, vrijwilligers en professionals elkaar kunnen ontmoeten, waar activiteiten door en voor wijkbewoners kunnen worden georganiseerd, maar waar zij ook terecht kunnen met hun vragen en problemen. Kortom: het Huis van de Wijk.

Hoofdstuk 4 Huis van de Wijk

Huidige functie buurthuizen

Op dit moment zijn de buurtgroepen onlosmakelijk verbonden met de buurthuizen. De vrijwillige besturen van de buurtgroepen beheren de buurthuizen en organiseren de activiteiten die er plaatsvinden. Daarnaast vindt op een aantal locaties verhuur van ruimtes plaats. Zoals eerder aangegeven is de belangrijkste taak van de buurtgroepen binnen de buurthuizen het organiseren van laagdrempelige activiteiten, voor en door de wijk. Ontmoeting, sociaal-culturele activiteiten en het vergroten van de leefbaarheid zijn hierbij de belangrijkste ingrediënten.

Toekomst: op weg naar Huis van de Wijk

Met de huidige ontwikkelingen en veranderingen binnen het sociale domein en de ambities voor het buurtwerk is ook een heroriëntatie op de inzet van de buurthuizen gewenst. Naast de laagdrempelige activiteiten die daar worden aangeboden, wordt het steeds belangrijker om deze uit te breiden met activiteiten die bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen binnen het sociaal domein op bijvoorbeeld het terrein van informatie, advies en ondersteuning of op dat van sociale activering. Daarnaast is het van belang dat de activiteiten vraaggericht zijn, worden gedragen door de wijk en zoveel mogelijk wijkbewoners bereiken.

De bundeling van functies en activiteiten binnen één locatie waar wijkbewoners terecht kunnen voor activiteiten, cursussen, informatie en advies, sociale activering en gebruik van ruimten kan samengevat worden binnen één begrip: het Huis van de Wijk. Een huis dat er is voor alle bewoners en vrijwilligers en mensen stimuleert om actief te zijn in en voor de buurt. Dat kan gerealiseerd worden binnen een buurthuis, maar kan ook een andere locatie zijn, al naar gelang de situatie van een wijk. Het laagdrempelige karakter, de open-inloop- en ontmoetingsmogelijkheden, het gewoon binnen kunnen lopen voor een praatje, zijn hierbij essentieel.

Het ideaalbeeld is om in iedere wijk een Huis van de Wijk te realiseren. Dat is echter onrealistisch. Het vraagt nogal wat van vrijwilligers en professionele organisaties en ook mogelijkheden en de behoeften van iedere wijk lopen sterk uiteen. Daarom worden de Huizen van de Wijk gefaseerd ontwikkeld in samenspraak met alle betrokken partijen.

Binnen de buurthuizen die zich door ontwikkelen tot Huis van de Wijk kunnen functies zoals wijkwinkel, Welzijn en Zorgplein, sociaal wijkteam en buurtgroep gezamenlijk een plek krijgen. Hiermee ontstaat een Huis van de Wijk, waar de verschillende functies naast elkaar, met elkaar en aanvullend op elkaar uitgevoerd worden. In overleg, ieder vanuit zijn of haar eigen expertise, ontstaat een aanbod van activiteiten en diensten dat voor zoveel mogelijk inwoners van de betreffende wijk toegankelijk is. En op deze wijze een sterke basis bieden en de mogelijkheid om een snelle actieve verbinding met zorg te maken.

Hoofdstuk 5 Doorontwikkeling buurtwerk – veranderende rollen

De ambitie dat het buurtwerk de verbindende schakel vormt in de wijk en deze schakelfunctie breder gaat invullen, betekent dat de rollen van de buurtgroepen, van het professionele welzijnswerk en van de gemeente gaan veranderen. De veranderende rol van de gemeente is hierbij voornamelijk ingegeven door de komst van de nieuwe gemeentelijke stichting. Alhoewel de buurtgroepen een eigen verantwoordelijkheid hebben om de samenwerking met andere wijkinitiatieven en –partners te zoeken, ligt hier ook een opdracht voor de Stichting Welzijn Capelle. De sociaal teams zijn, net als buurtgroepen en de wijkoverlegplatforms (Wop's), op de hoogte van wat er speelt in de wijk. Van hen wordt een actieve rol verwacht om buurtgroepen en andere bewonersgroepen en initiatieven bij elkaar te brengen. De opdrachten vanuit de gemeente voor het buurtwerk richten zich dan ook op beide: stichting en buurtgroepen. De opdrachten voor de Stichting Welzijn Capelle worden vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst en de jaarlijkse prestatieafspraken, die voor de buurtgroepen in de jaarlijkse subsidieafspraken. Het uitgangspunt daarbij is, nog meer dan in het verleden, dat het buurtwerk wijkgebonden wordt ingevuld: verschillende wijken hebben verschillende vragen en behoeften en vereisen dan ook verschillende oplossingen. Deze visie op buurtwerk biedt een algemene richting die per wijk in een uitvoeringsplan verder wordt uitgewerkt.

5.1 Rol buurtgroep binnen het buurtwerk

De ambitie voor het buurtwerk betekent dat de rol van de buurtgroepen binnen het buurtwerk gaat veranderen. Er zal nog meer dan tot nu toe met andere partners in de wijk samenwerking gezocht moeten worden.

Huidige rol buurtgroepen

De huidige rol van de buurtgroepen is omschreven als: het organiseren in de buurthuizen van laagdrempelige sociaal-culturele activiteiten voor de bewoners van de wijk. Deze activiteiten dienen aan te sluiten op de behoefte van deze bewoners en dienen sociale contacten tussen hen te bevorderen.

Toekomstige rol buurtgroepen

Laagdrempelige activiteiten en het organiseren van ontmoetingen blijft ook in de toekomst een belangrijke onderdeel van de rol van de buurtgroepen binnen het buurtwerk. Wel wordt van buurtgroepen verwacht, meer dan nu het geval is, dat zij veel meer de verbinding moeten zoeken met andere initiatieven op wijkniveau. Buurtgroepen krijgen ook een belangrijkere rol in het signaleren van wat er speelt in het wijknetwerk van een gezin of huishouden of wat er speelt in de wijk. Dat vraagt om een goed georganiseerde samenwerking tussen partners binnen de wijk, waarin signalen makkelijk kunnen worden opgepakt en zo nodig doorgezet naar de juiste partner. In het uitvoeringsplan per wijk wordt uitgewerkt hoe dit vormgegeven wordt.

Zaak is dat er scherp op wordt gelet dat buurtgroepen met hun toekomstige rol niet overvraagd worden, het zijn en blijven immers vrijwilligersorganisaties. Ook kan voor de inzet van de buurtgroepen geen eenduidig format ontwikkeld worden. Het feit dat de wijken verschillende vragen en behoeften hebben, vereist maatwerk en flexibiliteit, waarbij de ambities en (on)mogelijkheden van de besturen en overige vrijwilligers van de buurtgroepen leidend dienen te zijn.

Partners buurtgroepen

Belangrijke partners voor de buurtgroepen zijn daarom de Wop's en de Stichting Welzijn Capelle met daarbinnen de sociaal teams, de wijkwinkels, de Welzijn en Zorgpleinen, de administratiecafés en het Eropaf team. Zij bevinden zich allen in het wijknetwerk van een gezin of huishouden. Samenwerking maakt uitwisseling en versterking van elkaars inzet mogelijk. Tijdens een bezoek aan de wijkwinkel kunnen ouders bijvoorbeeld worden geïnformeerd over de huiswerkbegeleiding die door de buurtgroep wordt aangeboden en over de inzet vanuit het Wop voor de wijk of buurt.

Deskundigheidsbevordering

Tijdens de bijeenkomsten met de buurtgroepen hebben deze aangegeven dat deskundigheidsbevordering zeer belangrijk voor hen is. Scholing stelt de bestuurders van de buurtgroepen in staat om de vele taken goed uit te kunnen voeren. Het takenpakket bestaat o.a. uit het aanvragen en verantwoorden van subsidies, het (laten) organiseren van activiteiten, communicatie en pr, het begeleiden en aansturen van vrijwilligers en het regelen van zaken op het gebied van verzekeringen en vastgoedbeheer. De precieze invulling van de deskundigheidsbevordering zal op maat en in overleg en afstemming met de bestuurders zelf moeten plaatsvinden.

5.2 Rol welzijnsorganisatie binnen het buurtwerk

Binnen het buurtwerk heeft de welzijnsorganisatie verschillende rollen. Enerzijds wordt van uit de welzijnsorganisatie buurtwerk verricht door professionals zoals de buurtcoaches en de jongerencoaches. Anderzijds ondersteunt de organisatie vrijwilligers(organisaties), waaronder de vrijwillige besturen van de buurtgroepen. Ook is voor de welzijnsorganisatie als professionele organisatie een belangrijke rol weggelegd bij het stimuleren en concretisering van samenhang en samenwerking op wijkniveau.

Huidige rol welzijnsorganisatie - Buurtkracht

Op dit moment biedt Buurtkracht, conform het Programma van Eisen Aanbesteding Welzijnswerk 2013-2016, ondersteuning aan de aanwezige buurtgroepen. Deze ondersteuning is afgestemd op de behoefte van de buurtgroepen zodat zij zelfstandig kunnen functioneren. Voor de resterende maanden van 2016 is een 'vliegende keep' beschikbaar voor 'acute' problemen die de besturen van de buurthuizen ondervinden.

Toekomstige rol welzijnsorganisatie - Stichting Welzijn Capelle

De opdracht voor de Stichting Welzijn Capelle is om voort te bouwen op de huidige uitgangspunten voor het welzijnswerk en nog meer in te zetten op het tegengaan van versnippering, het in samenhang met overige ontwikkelingen binnen het sociaal domein uitvoeren van het welzijnswerk en het realiseren van een integrale wijkaanpak. Deze uitgangspunten gelden daarmee ook voor het buurtwerk dat binnen de stichting valt en de samenwerking met en ondersteuning van de buurtgroepen.

De verschillende rollen die de welzijnsorganisatie binnen het buurtwerk vervult blijven: de professionele inzet van buurtcoaches en jongerencoaches in de sociaal teams en de ondersteuning van vrijwilligers(organisaties). De nadruk zal echter meer dan op dit moment moeten komen te liggen op de samenwerking en samenhang op wijkniveau: het verbinden van de verschillende activiteiten waaronder die op het terrein van buurtwerk. Wij verwachten van de stichting dat zij daarin een stimulerende en faciliterende rol vervult.

In het eindrapport van de kwartiermaker is opgenomen dat de stichting zoveel mogelijk wijkgerichte activiteiten die binnen de stichting vallen binnen één locatie zal integreren. Dit geldt voor de wijkwinkels, Welzijn en Zorgpleinen, ontmoeting, administratiecafés en waar dat kan de sociaal teams. Daarnaast is het van belang dat de stichting als vraagbaak kan dienen voor vrijwilligersorganisaties zoals de buurtgroepen en wijkgericht en op maat ondersteuning biedt.

5.3 Ondersteuning buurtgroepen

De behoefte aan ondersteuning van de buurtgroepen verschilt per buurtgroep en wordt mede bepaald door de nieuwe rol die zij gaan spelen binnen de wijk en of het buurthuis dat zij beheren zich door ontwikkelt tot Huis van de Wijk. Hierbij staat voorop dat hoe meer functies op een locatie worden samengevoegd, hoe meer behoefte er zal zijn bij de partners aan een goede algehele coördinatie en afstemming. Indien binnen een het buurthuis verschillende functies worden samengebracht, dient er aandacht te zijn voor een heldere afbakening en scheiding van taken tussen die van het vrijwillige bestuur van de buurtgroep en die van de overige functies die een plek vinden binnen dezelfde locatie. Dit vereist maatwerk per wijk waarbij aandacht dient te zijn voor passende deskundigheidsbevordering voor het bestuur van de buurtgroep. In dit kader wordt door besturen van buurtgroepen ook sociaal beheer veelvuldig naar voren wordt gebracht.

5.4 Rol gemeente vanuit regiefunctie

Vanuit de uitgangspunten van Welzijn Nieuwe Stijl voert de gemeente de regie binnen het sociaal domein. De gemeente legt binnen haar regiefunctie een sterke nadruk op het bevorderen en verstevigen van de samenhang en samenwerking tussen de verschillende partners op wijkniveau. Daarbinnen is de doorontwikkeling van het wijkgericht werken van belang. De rol van het buurtwerk als verbindende schakel en de wens om op wijkniveau een laagdrempelige toegang tot welzijn en zorg te realiseren, vraagt van de gemeente de komende tijd een versterkte inzet op deze regierol.

Huidige rol gemeente

De gemeente geeft subsidie aan zeven buurtgroepen. In het kader van de subsidie formuleert de gemeente prestatieafspraken die zich richten op sociaal culturele activiteiten voor kinderen en volwassenen. Daarnaast wordt buurtwerk uitgevoerd door de sociaal teams van Buurtkracht en door verschillende (groepen) vrijwilligers zoals de administratiecafés en de wijkwinkels. De coördinatie van twee wijkwinkels ligt bij Buurtkracht. De afspraken die de gemeente met Buurtkracht heeft gemaakt, zijn vastgelegd in een Programma van Eisen. Over de voortgang van de gemaakte afspraken wordt op structurele basis zowel bestuurlijk als ambtelijk overleg gevoerd.

Toekomstige rol gemeente

Vanaf 2017 heeft de gemeente een Dienstverleningsovereenkomst met de stichting Welzijn Capelle. Hierin en in de jaarlijkse prestatieafspraken wordt vastgelegd op welke wijze de gemeente vorm en inhoud aan het buurtwerk wil geven dat door de stichting wordt uitgevoerd en aan de ondersteuning van de buurgroepen. De zelfstandige subsidierelaties met de buurtgroepen blijven behouden, waarbij ingezoomd wordt op maatwerk per buurtgroep. Voorwaarde is dat de prestatieafspraken met de stichting en met de buurtgroepen goed op elkaar afgestemd worden, zodat de ambities die de gemeente voor ogen staan met het buurtwerk gerealiseerd kunnen worden.

Hierbij dient in het oog te worden gehouden dat aan een professionele organisatie zoals de Stichting Welzijn Capelle of aan vrijwilligersorganisaties zoals de buurtgroepen verschillende eisen moeten worden gesteld .

Door te organiseren dat de buurtgroepen gesprekspartner zijn van de stichting Welzijn Capelle en de sociaal wijkteams daarbinnen, kunnen zij elkaar wederzijds versterken. De toekomstige ontwikkelingen rondom de buurthuizen waarbinnen verschillende functies van de stichting samen komen met de activiteiten van de buurtgroepen worden uitgewerkt in afzonderlijke uitvoeringsplannen per wijk, onder regie van de gemeente.

Waardering vrijwilligers

Daarnaast heeft de raad onderstreept dat hij het op een gepaste manier waarderen van de vrijwilligers van de buurtgroepen als een belangrijke taak voor de gemeente beschouwt. Bij het opstellen van de nieuwe regeling in het kader van het stimuleren van vrijwilligers dient dit verder te worden uitgewerkt. Aansluitend hierop zal in de nota vrijwilligersbeleid ingezet worden op de waardering en positionering van de vele vrijwilligers binnen de gemeente.

Hoofdstuk 6 Buurtwerk per wijk nieuwe stijl

Vanuit de ambitie, rollen en doorontwikkeling naar Huizen van de Wijk, zal het buurtwerk nieuwe stijl ingezet moeten worden op nog meer integratie en samenhang tussen enerzijds het professionele buurtwerk en anderzijds de door vrijwilligers geïnitieerde wijkinitiatieven en –activiteiten.

Daarbij moet buurtwerk nieuwe stijl geen keurslijf worden, een mal voor heel Capelle, maar in tegendeel worden toegespitst op de specifieke situatie, mogelijkheden en onmogelijkheden van een wijk. Wat zijn de mogelijkheden per wijk om het buurtwerk te verbinden, welke activiteiten kunnen gezamenlijk worden uitgevoerd, waar liggen de kansen, wat zijn de zwakke punten. Wat kan van vrijwilligers gevraagd worden en wat niet? Wat kan van de buurtgroepen gevraagd worden? Hoe kan de signalerende rol van de buurtgroepen binnen De Toegang ingevuld worden? Wat kan van de Stichting Welzijn Capelle verwacht worden om de samenwerking, afstemming en samenhang op wijkniveau te bevorderen? De beantwoording en verdere uitwerking van deze vragen in concrete uitwerkingsplannen / projectplannen vormt de komende tijd de uitdaging voor gemeente en partners, professioneel en vrijwillig.

Uitvoeringsplannen per wijk

De buurtgroepen en hun partners gaan in de nieuwe situatie met elkaar invulling geven aan reguliere activiteiten, preventie, versterken van de zelfredzaamheid en het doorverwijzen naar zorg. Ook activering en toeleiding naar vrijwilligerswerk verdienen hierbij aandacht. Een bewoner die geactiveerd kan worden met vrijwilligerswerk bij bijvoorbeeld de buurtgroep versterkt zijn eigen ontwikkeling maar is mogelijk ook van toegevoegde waarde voor het functioneren van het buurthuis. Door, in overleg tussen de partners, de juiste activiteiten te organiseren kunnen ook de mensen die 'uit een zorgtraject' komen weer worden toe geleid naar reguliere activiteiten.

De hiervoor vereiste nauwe samenwerking en afstemming waarbij de Stichting Welzijn Capelle een belangrijke rol vervult, wordt vastgelegd in een uitvoeringsplan per wijk. Het voorstel is om het opstellen van deze uitvoeringsplannen en de coördinatie Huizen van de Wijk onder te brengen binnen de Stichting Welzijn Capelle. De taak coördinator Huizen van de Wijk is een nieuwe taak voor de Stichting en heeft financiële consequenties, welke in paragraaf 7.3 zijn opgenomen. De uitvoeringsplannen zullen gefaseerd worden opgesteld. Het rapport van Buurkracht Rijnmond BV van september 2015 biedt, wat de (on)mogelijkheden, sterke en zwakke punten van de buurtgroepen betreft, concrete aanknopingspunten. Deze zullen in de uitvoeringsplannen per wijk worden meegenomen en waar nodig en mogelijk verder worden ingevuld.

6.1 Schenkel

De lopende ontwikkelingen bij buurthuis De Wel in Schenkel bieden een uitgelezen kans om de doorontwikkeling naar buurtwerk nieuwe stijl, als pilot, verder uit te werken. Kijkend naar de aanwezige problematiek in de wijk en de omvangrijke potentiële doelgroep is een bruisend Huis van de Wijk zeer gewenst.

Met het huisvesten van het Welzijn en Zorgplein, de wijkwinkel en het sociaal team binnen de deuren van De Wel ontstaat een nieuwe situatie waarbinnen de ambitie van het buurtwerk

als verbindende schakel waargemaakt kan worden: een laagdrempelige voorziening met verschillende activiteiten door en voor de wijkbewoners te samen met de toegang tot ondersteuning en zorg en het sociaal team 'binnen handbereik'. In goed overleg tussen de buurtgroep, de Stichting Welzijn Capelle en eventuele andere gebruikers wordt, onder regie van de gemeente een uitvoeringsplan opgesteld waarin taken, rollen, prestaties en verwachtingen verder worden uitgewerkt.

6.2 Schollevaar

In Buurthuis 't Klavier organiseert de buurtgroep van oudsher activiteiten voor de wijk. Senioren, liefhebbers van schilderen en mensen met een passie voor muziek (maken) vormen hier de belangrijkste doelgroepen. Daarnaast zijn de cliënten van Pameijer trouwe bezoekers van het buurthuis.

In 'Picasso' wordt laagdrempelige inloop georganiseerd en worden faciliteiten geboden door Stichting Capelle Werkt voor met name de wijkbewoners met een lager inkomen en de sociaal zwakkeren. Door de plannen om het Welzijn en Zorgplein en het sociaal team van de Stichting Welzijn Capelle en het wijkteam van het Centrum voor Jeugd en Gezin en mogelijk de wijkwinkel en het CMC in de linkervleugel van deze locatie samen te brengen, ontstaat ook hier de mogelijkheid om een Huis van de Wijk te realiseren.

Ook voor Schollevaar dient een uitvoeringsplan met de verschillende partners, onder regie van de gemeente, opgesteld te worden. Specifieke aandacht dient daarbij besteed te worden aan de wijze waarop beide voorzieningen, buurthuis 't Klavier en Picasso, binnen hun eigen mogelijkheden, van toegevoegde waarde kunnen zijn en blijven voor de wijk en elkaar kunnen versterken. Dit geldt bijvoorbeeld voor de concretisering van de doorverwijsfunctie.

6.3 Middelwatering

Het is vanuit de problematiek in de wijk wenselijk om buurthuis De Fluiters verder te ontwikkelen tot Huis van de Wijk. De buurtgroep onderstreept dit en heeft aangegeven het een meerwaarde voor het buurthuis te vinden dat andere functies worden toegevoegd. Gedeeltelijk zijn deze functies al aanwezig binnen het buurthuis. Gezien de problematiek waar de bezoekers in grote mate mee van doen hebben, vergemakkelijkt het samengaan van functies binnen één locatie de doorverwijzingsmogelijkheden en het nog beter bedienen van de doelgroep. In overleg met de buurtgroep en andere spelers in de wijk dient ook hier onder regie van de gemeente een uitvoeringsplan opgesteld te worden. De wijkwinkelfunctie en het administratiecafé zijn al aanwezig in de Fluiters. De locatie voor het Welzijn en Zorgplein in de wijk Middelwatering is nog niet bepaald. De Fluiters is een mogelijke optie.

6.4 Oostgaarde

Buurtgroep Oostgaarde organiseert van oudsher diverse activiteiten voor, met name, de inwoners van de Hoeken. Het buurthuis biedt mogelijkheden om meerdere functies en activiteiten te huisvesten. In samenspraak met de Stichting Welzijn Capelle kan in kaart gebracht worden waar sociaal team, wijkwinkel en Welzijn en Zorgplein gehuisvest worden, op welke wijze in Oostgaarde een Huis van de Wijk gerealiseerd kan worden en welke rol buurtgroep Oostgaarde en buurthuis De Trefhoek hierin kunnen vervullen. De (on)mogelijkheden dienen verder te worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan, weer in samenspraak met het bestuur en de betrokken organisaties.

6.5 West ('s Gravenland, Fascinatio, Capelle-West)

In deze wijken zijn wel buurthuizen die gerund worden door de buurtgroepen, maar er bevindt zich geen buurtwerk in de vorm van wijkwinkels of administratiecafés. Ook is er geen Welzijn en Zorgplein voorzien en is er geen sociaal team gehuisvest. In samenspraak met de spelers uit de verschillende wijken zal worden gezien hoe de drie aanwezige buurtgroepen en andere wijkinitiatieven elkaar kunnen versterken.

Hoofstuk 7 Conclusies en vervolgacties

7.1 Conclusies

Uit de ambitie dat het buurtwerk de verbindende schakel vormt in de wijk en dat deze schakelfunctie breder wordt ingevuld, vloeit voort dat een vervlechting van vrijwillige en professionele inzet noodzakelijk is om tot een betere afstemming te komen. Buurtwerk is in dit opzicht meer dan alleen het aanbod van de buurtgroepen. De ambitie betekent ook dat de rollen die buurtgroepen, de Stichting Welzijn Capelle en de gemeente bij de vormgeving van het buurtwerk en ten opzichte van elkaar vervullen aangescherpt en aangevuld dienen te worden. De opdracht voor de Stichting Welzijn Capelle ten aanzien van het buurtwerk en de ondersteuning van de buurtgroepen dient te worden opgenomen in de Dienstverleningsovereenkomst. De benodigde en gewenste vorm van ondersteuning voor de buurtgroepen en buurthuizen wordt bepaald in samenspraak met de Stichting en als onderdeel in de uitvoeringsplannen opgenomen. In ieder specifiek uitvoeringsplan zal een paragraaf worden gewijd aan de mogelijke financiële consequenties.

Door in de toekomstige Huizen van de Wijk vrijwillig en professioneel aanbod samen te brengen wordt een belangrijke stap gezet in het optimaal bereiken, bedienen en activeren van de inwoners van de wijk. Dit sluit aan bij de doorontwikkeling van het wijkgericht werken. Laagdrempelige activiteiten die gericht zijn op een leuke besteding van de vrije tijd worden gekoppeld aan het 'nuttige', zoals informatie en advies over wonen, welzijn en zorg of het ondersteunen door de wijkwinkel of de administratiecafés. De Huizen van de Wijk moeten, laagdrempelig en toegankelijk, een plek worden in de wijk waar iedere bewoner zich welkom voelt, een actieve bijdrage kan leveren en indien nodig geholpen of doorverwezen kan worden naar de gewenste activiteit of hulp en ondersteuning.

De Huizen van de Wijk worden stapsgewijs ontwikkeld, waarbij maatwerk voorop staat en aangesloten wordt bij de samenstelling en specifieke kenmerken van de wijk. Ook wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van de vrijwilligers van de buurtgroepen en van de verschillende locaties.

7.2 Vervolgacties

Vanuit de bovengenoemde conclusies zijn de volgende vervolgacties geformuleerd:

1. Opstellen van een gemeentelijk projectplan Huis van de Wijk, in nauw overleg met Stichting Welzijn Capelle en de buurtgroepen, met daaruit voortvloeiend het gefaseerd opstellen van uitvoeringsplannen per wijk en hiervoor een projectleider aan te stellen.
2. Het opstellen van de uitvoeringsplannen en de coördinatie van de Huizen van de Wijk onder te brengen bij de Stichting Welzijn Capelle (SWC).
3. Het operationeel maken van de Wel als Huis van de wijk, met ondersteuning van de 'vliegende keep'³.
4. Het laten opstellen van een uitvoeringsplan Scholleveaar waarbij zowel de ontwikkelingen rondom de Picasso als de positionering van 't Klavier verder moeten worden uitgewerkt.
5. Het laten opstellen van een uitvoeringsplan Middelwatering waarin de mogelijkheden worden uitgewerkt om De Fluiters te ontwikkelen tot Huis van de wijk.
6. Het laten opstellen van een uitvoeringsplan Oostgaarde, waarbij gekeken moet worden op welke wijze buurtgroep Oostgaarde en buurthuis De Trefhoek hierin een rol kunnen vervullen.
7. Het laten opstellen van een uitvoeringsplan voor 's Gravenland, Capelle West en Fascinatio en hierbij onderzoeken hoe deze buurtgroepen en andere wijkinitiatieven elkaar kunnen versterken.

7.3 Planning

Gelet op de vervolgacties ziet de planning voor de komende periode er als volgt uit:

September 2016

- In overleg met Buurtkracht inzet van vliegende keep voor ondersteuning en concretisering van opstart van het eerste Huis van de Wijk in Schenkel: De Wel;
- 27 september behandeling Visie in college.
- Terugkoppeling van concept-visie naar buurtgroepen, WMO-adviesraad, interne afdelingen BCO, PuZa en FD;

4^e kwartaal 2016

- Opstarten projectgroep Huis van de Wijk en benoemen projectleider;
- In overleg met de (interim) directeur van SWC de ondersteuningsopdracht formuleren welke in de DVO zal worden opgenomen, met concrete uitwerking in prestatieafspraken;
- 10 oktober visie ter bespreking commissie Dienstverlening en Economie;
- 7 november vaststelling Visie op buurtwerk door de raad;
- Start opstellen projectplan Huis van de Wijk, in samenspraak met betrokken partijen.

³ Bij de gecombineerde commissievergadering DE-BVM van 7 maart 2016 is door de PH voor het resterende deel van 2016 een vliegende keep beschikbaar gesteld bij Buurtkracht, om in noodzakelijke gevallen tijdelijk ondersteuning te kunnen bieden aan het bestuur van het betreffende buurthuis.

1e kwartaal 2017

- Vaststelling projectplan Huis van de Wijk door het college;
- Start van 1ste Huis van de Wijk; de Wel;
- Opstellen uitvoeringsplannen voor Schollebaar en Middelwatering;
- Verkennende gesprekken m.b.t. uitvoeringsplannen Oostgarde, Fascinatio, 's Gravenland en Capelle-West;
- Vaststelling uitvoeringsplannen Schollebaar en Middelwatering in college.

2^e kwartaal 2017

- Financiële consequenties m.b.t. de afgeronde uitvoeringsplannen meenemen bij de VJN 2017;
- Implementatie uitvoeringsplan Schollebaar en Middelwatering.

3^e kwartaal 2017

- Afronden en vaststellen uitvoeringsplannen Oostgarde, Fascinatio, 's Gravenland en Capelle-West.

7.4 Financiële consequenties

Binnen product 12.10 is voor 2017 een bedrag beschikbaar van € 264.000,--. Vanaf 2018 is een structureel bedrag beschikbaar van € 239.000,--. Het verschil wordt veroorzaakt door een eenmalige extra subsidie aan Buurtgroep Schenkel i.v.m. de vernieuwde opstart.

Het beschikbare bedrag wordt grotendeels besteed aan subsidie voor de zeven buurtgroepen. De verlening voor 2017 bedraagt totaal € 240.000,--. Het resterende deel is bestemd voor kapitaallasten gemeentelijk panden.

Coördinator Huizen van de Wijk

Voor het onder brengen van de taak coördinator Huizen van de Wijk bij de Welzijnsstichting is een bedrag nodig van € 65.000,-- structureel vanaf 2017. Binnen bestaande budgetten is geen dekking aanwezig en wij stellen voor dit bedrag van € 65.000,-- structureel aan te ramen bij de 1^e begrotingswijziging 2017.

In de bovenstaande visie is het opstellen van uitvoeringsplannen per wijk opgenomen. De financiële consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet duidelijk. Deze hangen samen met de inventarisatie die de coördinator nog moet maken. Hierbij kunnen we denken aan keus voor de locatie, het aantal functies dat wordt samengebracht en het benodigde maatwerk per wijk.

In de wijkuitvoeringsplannen zullen eerst de financiële consequenties zichtbaar worden, waarbij verschillende scenario's en de bijbehorende financiële consequenties kunnen worden meegenomen. Indien nodig zullen hiervoor voorstellen voor de VJN 2017 worden opgesteld.

Bijlage 1: Cijfers buurtmonitor

Uit de buurtmonitor (2015) blijkt dat 16% van de inwoners in de afgelopen 2 jaar gebruik heeft gemaakt van een buurthuis of wijkcentrum.

In de meeste gevallen maakt men gebruik van een ruimte (36%). 30% heeft een kinderactiviteit bezocht, 28% een activiteit voor 55+-ers en 27% geeft aan vanwege een culturele activiteit het buurthuis te hebben bezocht.

Wanneer naar de verschillende wijken wordt gekeken hebben in Capelle West de meeste inwoners het buurthuis bezocht, namelijk 29%. Oostgaarde Noord staat op de 2e plaats met 26%, Schollebaar Zuid staat met 24% op de 3e plaats en ook Fascinatio haalt een percentage van 23%. Middelwatering staat onderaan met slechts 7%.

Opvallend is de daling van het percentage inwoners dat een bezoek bracht aan het buurthuis in Schenkel. Dit daalde van 16% in 2013 tot slechts 9% in 2015. De problematiek rondom het bestuur van De Wel heeft hier waarschijnlijk invloed op gehad en het is dan ook te verwachten dat dit cijfer in 2017 gestegen zal zijn. De bewoners is ook gevraagd naar de waardering van de activiteiten. De activiteiten voor kinderen scoren hierbij het hoogst (7.8), gevolgd door sportactiviteiten en culturele activiteiten. De activiteiten voor jongeren worden, net als 2 jaar geleden, het laagst gewaardeerd (6.7). Tot slot geeft 41% aan dat zij de aanwezigheid van een buurthuis belangrijk vinden.

Bijlage 2: Buurtwerk per wijk in beeld gebracht

De verschillende vormen van buurtwerk zijn onder te verdelen in:

- activiteiten die door de buurtgroep worden georganiseerd;
- wijkwinkels voor informatie en advies;
- georganiseerde ontmoeting vanuit de Wmo;
- welzijn-en zorgplein voor vragen over wonen, welzijn en zorg;
- inzet buurtcoach en jongerencoach sociaal team..

De omvang van het aanbod aan buurtwerk binnen een wijk wordt mede bepaald door de aanwezige problematiek in de wijk. In buurten waar slecht wordt gescoord op sociale kenmerken, zoals werkloosheid, uitkeringen, schulden en problemen in gezinssituaties wordt extra ingezet op het aanbod van activiteiten. We spreken hier ook wel van aandachtsbuurten. Met de inzet van extra projecten wordt geprobeerd de leefbaarheid en sociale cohesie in deze buurten een impuls te geven.

Capelle-West

Capelle-West is een kleine wijk met ruim 2250 inwoners. De sociale cohesie in de wijk is groot. De buurtgroep Capelle-West bestaat al tientallen jaren en zij organiseert haar vele activiteiten vanuit buurthuis Capelle-West. Uit de buurtmonitor blijkt dat 29% van de inwoners het buurthuis bezoekt. Dit is het hoogste percentage van alle wijken. De buurtgroep organiseert zeer veel activiteiten, vooral voor kinderen. Ook grote jaarlijkse evenementen als de Speelweek en de Ronde van West kunnen rekenen op een hoog deelnemers- en bezoekersaantal.

Tevens worden vanuit jongerenvoorziening Knop Op activiteiten georganiseerd door de jongerencoach van Buurtkracht. Vanuit het sociaal team van Buurtkracht is een buurtmakelaar in de wijk actief waar bewoners terecht kunnen voor vragen en advies.

Fascinatio

Fascinatio is de laatst gebouwde wijk van Capelle met een kleine 3000 inwoners. Buurtgroep de Wonderwereld organiseert haar activiteiten vanuit het buurthuis. Het aantal activiteiten breidt langzaam uit. Vooral de grote jaarlijkse evenementen zijn in deze wijk populair. Ook met de sportactiviteiten, veelal in samenwerking met Sportief Capelle, worden veel inwoners bereikt. 23% van de inwoners brengt wel eens een bezoek aan het buurthuis. Vanuit het sociaal team van Buurtkracht is een buurtmakelaar in de wijk actief waar bewoners terecht kunnen voor vragen en advies.

's -Gravenland

's Gravenland heeft bijna 8000 inwoners.

De buurtgroep bestaat hier pas een paar jaar en het activiteitenaanbod, dat plaatsvindt in buurtcentrum De Harp, is dan ook nog in ontwikkeling. Inwoners maken voor (kinder) activiteiten ook gebruik van het aanbod van buurtgroep Capelle-West.

Net als in de aanpalende wijken Capelle-West en Fascinatio is een buurtmakelaar beschikbaar vanuit het sociaal team van Buurtkracht.

Schenkel

In de wijk Schenkel wonen ruim 6000 mensen. Het is een wijk met veel sociale woningbouw en een relatief hoog percentage inwoners met een bijstandsuitkering. Schuldenproblematiek en hier aan verwante problemen komen vaak voor. Schenkel kent een aantal aandachtsbuurten. De Florabuurt is bijvoorbeeld aandachtsgebied vanuit het project Veilig Opgroeien.

Bij Pameijer aan de Bongerd vindt op meerdere dagen per week de georganiseerde ontmoeting vanuit de Wmo plaats. Binnen de Bongerd zijn eveneens de wijkwinkel, het Welzijn en Zorgplein en het sociaal team van Buurtkracht gehuisvest.

Buurthuis de Wel neemt een centrale plek in binnen de wijk. Door de problemen met het bestuur van de Wel is het aantal inwoners dat het buurthuis bezoekt gedaald van 16% in 2013 tot slechts 9% in 2015. Met het aantreden van het interim bestuur en de renovatie van het pand zou dit percentage bij de volgende meting een stijging moeten laten zien.

De plannen voor het huisvesten van de wijkwinkel, het Welzijn en Zorgplein en het sociaal team voor West Capelle binnen het buurthuis zijn in een vergevorderd stadium.

Buurtwerk in Middelwatering

Middelwatering is de wijk in Capelle waarbinnen zich het centrum bevindt met horecafaciliteiten, winkelcentrum De Koperwiek en het gemeentehuis. De wijk telt een kleine 16.000 inwoners en huisvest relatief veel ouderen. Aandachtsbuurten zijn de Hoven en de Wiekslag en de Rondelen, allen ook aandachtsgebied vanuit het project Veilig Opgroeien. Zowel de buurtgroep, vanuit buurthuis de Fluiter, als de Kennismakelaars, vanuit de Torenhof, organiseren veel activiteiten.

In de Vijverhof en in de Torenhof vinden regelmatig ontmoetingsactiviteiten plaats vanuit de Wmo. Middelwatering heeft een eigen sociaal team van Buurtkracht.

Oostgaarde

Oostgaarde is een grote wijk met 14.000 inwoners. De verschillen tussen de buurten zijn, voor wat betreft de levensstandaard, erg groot. De Hoekenflats vormen het gebied met veel sociaal kwetsbare inwoners. Veel problematiek, armoede en geweld kenmerken deze buurt. Samen met de Hoven en Wiekslag in Middelwatering is deze buurt een aandachtsgebied vanuit Veilig Opgroeien. Buurthuis De Trefhoek bevindt zich in deze buurt. Het vinden van vrijwilligers is daardoor een uitdaging (potentiele vrijwilligers hebben vaak een 'rugzak' en ook het leveren van een bijdrage aan activiteiten is voor deze inwoners geen vanzelfsprekendheid).

Veel bewoners maken eerder gebruik van buurthuis De Fluiter dan van de Trefhoek. Dit is dan ook een aandachtspunt in de verdere uitwerkingsplannen. In de Beemsterhoek worden met regelmaat ontmoetingsactiviteiten vanuit de Wmo georganiseerd. Ook Oostgaarde heeft een eigen sociaal team van Buurtkracht.

Buurtwerk in Schollevaar

Schollevaar is met meer dan 17.000 inwoners de grootste wijk van Capelle. Schollevaar Zuid is aandachtsgebied vanuit het project Veilig Opgroeien.

In buurthuis 't Klavier worden activiteiten voor ouderen georganiseerd, komen mensen samen en is veel aandacht voor muziek en cultuur.

De inloop Picasso bij het stationsplein, een initiatief van Capelle Werkt, richt zich met name op mensen uit lagere inkomensklassen en op mensen die op meerdere gebieden problemen ervaren. Picasso is een zeer laagdrempelige voorziening waar mensen een kopje koffie

kunnen drinken, kleding kunnen ruilen, computers kunnen gebruiken of boeken kunnen meenemen. Hulp bieden is niet de eerste insteek, maar wel mogelijk wanneer men dat wenst. De wijkwinkel bevindt zich om de hoek van de Picasso. Het Welzijn en Zorgplein bevindt zich in Bermensteyn. De georganiseerde ontmoeting vanuit de Wmo vindt nu plaats in Bermensteyn en op het Wisselspoor. Momenteel worden verkennende gesprekken gevoerd om het Welzijn en Zorgplein, het sociaal team en het wijkteam van het CJG samen te brengen in de Picasso.

Bijlage 3: Bijeenkomsten buurtgroepen februari en juni 2016

Bijeenkomst februari 2016

Aanwezig:

- Alle zeven buurtgroepen (zie presentielijst in bijlage voor namen aanwezigen)
- Buurtkracht: directeur Netty Verschoor en Jackie Spruit (opsteller rapport)
- Wethouder J.P. Meuldijk
- Anouk Faassen-Kruse, accounthouder Buurtgroepen en voorzitter van de bijeenkomst
- Elzo Niemeijer, unithoofd afdeling Welzijn en Educatie
- Han Willem Groeneveld, Coördinator wijkgericht werken,
- Menno Vinke en Werner Kasten, gebiedsregisseurs,
- Arend Ruijmgaart, gemeentesecretaris a.i.,
- Elly Dekker, notulist.

Wethouder Meuldijk heet iedereen welkom en opent de bijeenkomst. De wethouder geeft aan dat het rapport van Buurtkracht een beeld schetst van de stand van zaken rond de buurtgroepen en buurthuizen. Hij is zeer geïnteresseerd of de buurtgroepen zich herkennen in het beeld dat in het rapport wordt geschetst. Ook het college wil graag weten op welke onderdelen men zich wel en niet herkent. Hierbij zijn reacties op de genoemde bedreigingen, maar vooral ook op de kansen welkom. Een avond met een positieve insteek, waarbij we verheugd zijn dat alle buurtgroepen aanwezig zijn! De wethouder geeft aan dat hij de inhoud van deze avond mee terug zal nemen naar het college van B&W.

De rapportage van Buurtkracht en in de input van de avond zullen op 29 februari 2016 worden voorgelegd aan de commissie Dienstverlening en Economie, waarna het college een definitief besluit zal nemen over het vervolg. De wethouder benadrukt hierbij dat het vervolgtraject samen met de buurtgroepen verder vorm gegeven zal worden.

Jackie Spruit geeft aan dat zij het onderzoek, en met name de gevoerde gesprekken met de besturen, als positief, leerzaam en constructief heeft ervaren. Tijdens de gesprekken waren de bestuurders zeer openhartig, kritisch en vooral vol energie.

Reacties rapport

Capelle West

- Capelle West (CW) heeft een document gestuurd met, zoals zij ervaren, een groot aantal onjuistheden die in het rapport staan.
- Herkent zichzelf niet goed in het rapport
- Heeft geen goed beeld over hoe ondersteuning bij de buurtcentra vormgegeven moet worden.
- CW heeft het idee dat nu met name ondersteuning gegeven wordt aan die buurtgroepen waar 'zwakke' vrijwilligers actief zijn. Zij merken daarbij op dat het coachen van vrijwilligers en conflicthantering van groot belang is, niet alleen bij 'zwakke' vrijwilligers.
- CW merkt op dat er in het rapport vergeleken wordt met buurthuizen in Amsterdam en Den Haag, de zogenaamde buurthuizen van de toekomst en huizen van de wijk.

Dit is geen gelijkwaardige vergelijking. Er moet vergeleken worden met gelijkwaardige gemeenten.

- Verdere opmerkingen en onjuistheden via toegezonden document.

De Fluiters

- Belangrijkste conclusie is het ontbreken van beleid en visie vanuit de gemeente; zonder beleid niet mogelijk om te kunnen oordelen over hoe buurtcentra functioneren en conclusies te trekken.
- De Fluiters signaleert dat ze de multiproblematiek uit de wijk terug ziet in haar buurtcentrum.
- Een van de belangrijkste problemen waar De Fluiters tegen aan loopt is, met de diversiteit van groepen en culturen, onderlinge afstemming. Het is een grote uitdaging om iedereen volledig geïnformeerd te houden en mogelijke conflicten vanaf het begin de kop in te drukken.
- Actieradius: buurtgroep/buurthuis richt zich per definitie op de buurt. Indien de gemeente hier anders over denkt dient dit in de visie te worden uitgewerkt.
- De Fluiters ervaart dat de uitvoeringstaken: begeleiden van vrijwilligers, coachen, financiën, beheer, activiteiten en sociaal beheertaken bij een professional ondergebracht moeten worden.
- De Fluiters mist ook een visie waarin de verwachtingen richting de vrijwillige besturen wordt omschreven.
- Zij herkennen zich als bestuur niet in de in het rapport omschreven zinsnede over het WOP als zijnde de denkers en buurtgroep als zijnde de doeners. Het komt over alsof de vrijwilligers van de buurtgroep zomaar wat doen zonder na te denken. Zij verzoeken dit om dit te herformuleren in de tekst.
- Zij missen de uitleg bij het schema in de bijlage: alle vakjes zijn groen bij De Fluiters, dus een goed functionerend buurthuis. Hoe kan dan geconcludeerd worden dat de ondersteuning van het afgelopen jaar niet heeft geleid tot een zelfstandig functionerend buurthuis?
- De Fluiters deelt de conclusie niet dat de extra ondersteuning niet heeft geleid tot een zelfstandiger bestuur. Dat het dus een goed functionerend buurthuis is, is daar toch vooral aan te danken? Dit alles is samen met de ondersteuner gerealiseerd!⁴

Oostgaarde

- Bij Oostgaarde gingen, na het ontvangen van het rapport, de haren omhoog staan. Het deed de voorzitter denken aan de geschiedenis van 15 jaar geleden, waarbij toen ook al geprobeerd is een welzijnskoepel op te richten.
- Sociaal cultureel werkers moeten zich, volgens Oostgaarde, niet bemoeien met het bestuur, maar vooral bezig zijn met het werven van vrijwilligers en het opzetten van activiteiten.
- Doordat het buurtcentrum jaren in nauwe samenwerking met het project Buurten met Uitzicht (BMU) heeft gewerkt ondervindt ze daar nu de nadelen van. Alle activiteiten

⁴ Voorzitter geeft aan dat de doelstelling van de eenmalige extra ondersteuning was dat de besturen na dit jaar volledig zelfstandig zouden kunnen functioneren. Daar is het bestuur het gedeeltelijk mee eens. Problemen met beheer en ondersteunen van vrijwilligers zullen echter blijven bestaan.

werden gratis aangeboden. Na aflopen van Buurten met Uitzicht moest Oostgaarde, zoals van voor de BMU, een eigen bijdrage voor activiteiten vragen. Dit heeft geleid tot een grote terugloop in deelname aan de activiteiten. Mensen willen niet betalen, vrijwilligers haken af en activiteiten storten in elkaar.

- Bestuur wordt als 'zwak' bestempeld, terwijl zij al meer dan 30 jaar functioneert⁵.
- Oostgaarde begrijpt het woord actieradius niet: buurtgroep is er toch voor de buurt?
- Oostgaarde ervaart het formuleren WOP/buurtgroepen als denkers en doeners als vervelend: zie tekst De Fluiter. Zij stellen ook voor deze passage opnieuw te formuleren
- Oostgaarde ondervindt veel last van de activiteiten van bijvoorbeeld Buurtkracht. Zij vinden deze activiteiten concurrentie voor het buurthuis.
- Door hoge kosten aan pand blijft er weinig budget over voor de activiteiten.
- Oostgaarde wil het gesprek aangaan over de subsidie verordening en bestaande afspraken herformuleren.
- Schema bijlage: mist een kruisje bij ontruimingsplan, terwijl dit wel aanwezig is.
- Oostgaarde heeft, net als CW, een schriftelijke reactie gegeven waarin onjuistheden staan aangegeven.

Klavier

- Het Klavier gelooft dat ieder buurtcentrum anders is. Globaal beleid is niet mogelijk. Iedere wijk is anders en heeft dus beleid op maat nodig om aan te sluiten bij de heersende 'problematiek' en vraag in de wijk.
- Het Klavier heeft nog nooit gebruik gemaakt van ondersteuning.
- In rapport staat dat slechts 1 persoon het gezicht van de buurtgroep is. Volgens de voorzitter is dit onjuist en zijn er veel meer mensen actief. Er zijn 12 mensen die werkgroepen leiden.
- Het Klavier weerspreekt dat zij niet genoeg zou doen aan publiciteit. Dit gaat bij het Klavier voornamelijk via persoonlijke mailingen, mede omdat drukwerk veel te veel geld kost.
- De voorzitter benadrukt het belang van het herzien van de mogelijkheden voor verhuur. Hier is veel vraag naar en deze mogelijkheden moeten uitgebreid worden.
- De buurtgroep is sterk aanwezig in de wijk en haalt de ideeën voor nieuwe activiteiten uit de wijk.
- Het Klavier erkent dat verjonging van bestuur lastig is. Mensen willen wel in werkgroepen, maar niet een functie in het bestuur vanwege de vele verantwoordelijkheden.
- Tot slot vraagt het bestuur aandacht voor achterstallig onderhoud van het oude pand (met name elektriciteit).

⁵ Voorzitter geeft aan dat met de term 'zwak' niet wordt bedoeld dat het bestuur niet goed functioneert, maar dat zij kwetsbaar is doordat zij slechts uit 2 personen bestaat, die beiden op leeftijd zijn. Dit maakt het kwetsbaar op het moment dat er iets met deze mensen gebeurt.

Fascinatio

- De voorzitter van Fascinatio herkent zich niet in het rapport.
- Zij vraagt zich af of zij, met de meeste rode vakjes in het schematisch overzicht, het slechtste buurthuis zijn? ⁶
- In het onderzoek wordt aangegeven dat sprake is van een sterk gesloten organisatie. De voorzitter vraagt zich af met hoeveel mensen is gesproken en hoe betrouwbaar deze uitspraak is. Zij merkt op dat er juist met veel organisaties en mensen wordt samengewerkt.
- De voorzitter geeft aan dat de extra ondersteuning door Buurkracht eerder is gestopt en dat zij de samenwerking niet als positief heeft ervaren.
- Ook dit bestuur geeft aan dat bestuursleden vrijwilligers zijn en geen professionals en dat de gemeente te veel vraagt van deze vrijwilligers.
- Fascinatio bevestigt nogmaals dat visie en aanpak, afgestemd op de wijk, gewenst is.
- Fascinatio vindt de term 'buurtgroep' achterhaalt. In Fascinatio is sprake van activiteiten die in een bepaalde ruimte worden georganiseerd, en dus meer sprake is van een 'activiteitencentrum'.
- Een tweede bestuurslid geeft aan dat er na de ondersteuning door Buurkracht wel degelijk zaken verbeterd zijn (volgens de voorzitter niet dankzij Buurkracht).
- In de periode die verstreken is na het onderzoek zijn nieuwe activiteiten opgestart en is men bezig met het ontwikkelen van een website en het inzetten van social media.

Buurtgroep 's Gravenland

- Het bestuur van 's Gravenland is blij met de bijeenkomst, maar zij zijn vooral geïnteresseerd in het vervolg.
- Zij geeft aan dat de bevindingen in het rapport slechts een moment opname zijn.
- Zij herkennen zichzelf goed in het rapport en geven aan dat het gevoerde gesprek op een verantwoorde manier in het rapport is verwerkt.
- Nogmaals geven zij aan dat zij met name nieuwsgierig zijn naar het vervolg: hoe gaan we nu met elkaar verder en op welke momenten komen we elkaar tegen?
- Het bestuur geeft aan dat de actieradius van de buurtgroep langzaam uitbreidt naar Capelle West en omliggende buurten. Lokale kranten en Buurkracht worden gebruikt bij de Pr.
- Ook 's Gravenland benadrukt dat doelstellingen, missie en visie nodig zijn om een goede toekomst met elkaar te realiseren.

De Wel

- Het bestuur van de Wel heeft één procesmatige opmerking waarbij zij aangeven dat zij het concept rapport graag van tevoren hadden gezien!
- Het rapport is volgens het bestuur een goed en positief begin.
- Het bestuur geeft aan nog een schriftelijke terugkoppeling te zullen toezenden.
- Wederom wordt de noodzaak van maatwerk per wijk benadrukt. Dit is noodzakelijk daar ieder buurthuis een andere opgave heeft in de eigen wijk.

⁶ De voorzitter geeft aan dat rode en groene vakjes niet goed en fout weergeven. Horeca vergunning is bijvoorbeeld rood. Bestuur mag voor het betreffende pand echter geen horeca vergunning aanvragen. In plaats van rood dient te term 'n.v.t.' gebruikt te worden.

Terugkoppeling wethouder Meuldijk

Wethouder Meuldijk geeft aan dat de input van alle buurtgroepen zeer leerzaam en verhelderend is. Ieder bestuur heeft een duidelijke eigen visie en eigen beelden rondom de zaken die spelen. Het mag helder zijn dat duidelijk beleid gewenst en zelfs noodzakelijk is en dat daarnaast een deelvisie per wijk van groot belang is. De input zal hij, zoals eerder aangegeven, mee terugnemen naar het college. Op 29 februari 2016 zal het rapport worden besproken in de commissie, waarna met elkaar invulling gegeven zal worden aan het nieuw te vormen beleid.

Met betrekking tot het tijdpad vult Han Willem Groeneveld aan dat er twee andere belangrijke ontwikkelingen lopen die van invloed zijn op het traject. Dit zijn de ontwikkelingen rondom het wijkgericht werken en de ontwikkelingen rondom de oprichting van het nieuwe welzijnsbedrijf. Deze laatste opmerking zorgt voor oproer in de zaal en vraagt om een toelichting. Wethouder Meuldijk benoemt dit 'spook uit het verleden' en geeft aan dat het nieuwe welzijnsbedrijf in niets lijkt op de welzijnskoepel die 15 jaar geleden getracht is op te richten. Het nieuwe Welzijnsbedrijf heeft te maken met de manier die is gekozen om verder te gaan met het welzijnswerk. Geen aanbesteding of subsidie relatie, maar de keuze voor het oprichten van een gemeentelijke stichting. De wethouder benadrukt dat de buurtgroepen hun eigen identiteit, en de subsidierelatie met de gemeente, zullen behouden en dat zij niet opgaan in het nieuwe welzijnsbedrijf.

Capelle West en Oostgaarde benadrukken ter afsluiting nogmaals dat een tweede welzijnskoepel echt het einde van de inzet van de vrijwilligers zal zijn!

De voorzitter sluit af en bedankt alle aanwezigen voor de kritische maar constructieve bijdrage.

Bijeenkomst juni 2016

Tijdens de bijeenkomst van 6 juni stonden de volgende twee onderwerpen centraal:

- Presentatie door Paul Roessen over Stichting Welzijn Capelle
- Schets eerste contouren visie

De opzet van de visie is ingegeven door de ontwikkelingen in het Sociale Domein en het vormgeven van 'De Toegang'.

Tijdens de bijeenkomst is een stip op de horizon geschetst waarbij 3 versies zijn geschetst:

A ■ B ■ C ■

A: Activiteiten

'traditioneel' buurthuis waar activiteiten worden georganiseerd voor en door de wijk

B: Activiteiten en Informatie

buurthuis + waar naast activiteiten bijv. ook georganiseerde ontmoeting / dagbesteding in het kader van de WMO plaatsvindt.

C: Activiteiten, Informatie en Ondersteuning

buurthuis extra waar naast activiteiten meerdere gemeentelijke functies in 1 pand samenkomen, zoals Welzijn en Zorgplein, wijkwinkels. Bij deze functies komen vrijwillige inzet en professionele inzet samen.

In het tweede deel van de bijeenkomst zijn de besturen in groepjes aan de slag gegaan. Eerst heeft men voor het eigen buurthuis bepaald waar men nu staat en in welke variant men zichzelf over aantal jaren ziet / wil zien / niet wil zien. Vervolgens hebben zij in gemengde groepjes een brainstorm gedaan over randvoorwaarden voor de verschillende varianten.

De uitkomsten hiervan zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de wijkplannen.